

5-TO'PLAM

**Ta'limda raqamli texnologiyalarni
tadbiq etishning zamonaviy
tendensiyalari va rivojlanish omillari**

ILMIY KONFERENSIYA

**Digital technologies in education
modern application
trends and development factors**

SCIENTIFIC CONFERENCE

2022 y

2-QISM

«*Ta'limda raqamli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari*» mavzusidagi Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy konferensiya materiallari (27 yanvar 2022 yil) – T.: Rishton XTB 2022

Ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plamida Respublikamiz o'qituvchilari, soha mutaxassislari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrlar, talabalarning ilmiy maqolalari o'rin olgan.

Taqrizchilar:

M.J.Saidova – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

I.S.Mirzarahimova – Farg'ona viloyati xalq ta'limi boshqarmasi Rishton tumani XTB mudiri

Muharrir:

A.B.Vahobov – “Ustozlar uchun” respublika pedagoglar jurnali tahririyati rahbari

Tashkilotchilar:

Inobatxot Mirzaraximova – Rishton tuman XTB mudiri

Umida Barzиеva – Farg'ona viloyat xalq ta'limi boshqarma metodisti

Tursunxo'ja Abduraxmonov – Rishton tumani Faxriylar kengashi Raisi

Erkinjon Abdullaev – Rishton tumani Kasaba uyushmasi raisi

Mohinur Saidova – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Sharifaxon Xakimova – Farg'ona tumani 4-maktab matematika fani o'qituvchisi

Adxamjon Vahobov – “Ustozlar uchun” respublika pedagoglar jurnali rahbari

To'plamda nashr etilgan maqola va tezislardagi ma'lumotlarning haqqoniyligiga mualliflar mas'uldirlar.

Ushbu to'plam Farg'ona viloyati xalq ta'limi boshqarmasi Rishton tumani XTB kengashining 2022 yil 27 yanvardagi 12-sonli qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB KASBIY (AMALIY) KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH

Mirjanova Nargiza Norkulovna – Бухоро Давлат Университети
Технологик таълим кафедраси ўқитувчиси, Бухоро, Ўзбекистон Республикаси
nmirjanova1981@mail.ru +998914488082

Annotasiya. Maqolada kasbiy kompetensiyalarning inson shaxsiy fazilatlarini, kasbiy bilimi, ko'nikmasi, malakasi hamda tajribasiga bog'liqligi, shuningdek kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rnini haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy, kompetensiya, raqamli texnologiya, professional, malaka, ko'nikma.

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ИСПОЛЬЗУЯ ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Миржанова Наргиза Норкуловна – преподаватель, кафедра технологическое образование, педагогический факультет, Бухарский государственный университет, г. Бухара, Республика Узбекистан

nmirjanova1981@mail.ru +998914488082

Аннотация: В статье рассматривается зависимость профессиональных компетенций от личностных качеств, профессиональных знаний, навыков, умений и опыта, а также роль цифровых технологий в развитии профессиональных компетенций.

Ключевые слова: профессионал, компетентность, цифровые технологии, квалификация, мастерство.

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE USING DIGITAL TECHNOLOGIES

Mirjanova Nargiza Norkulovna - Lecturer, Department of Technological Education, Faculty of Education, Bukhara State University, Bukhara, Republic of Uzbekistan.

Abstract: the article discusses the dependence of professional competencies on personal qualities, professional knowledge, skills, abilities and experience, as well as the role of digital technologies in the development of professional competencies.

Key words: professional, competence, digital technologies, qualification, skill.

Kompetensiya (lotin. Competentia "rozilik, mutanosiblik "competere" dan "mos, yondashuv")-har bir kishi bilimdon bo'lgan savollar doirasi

Kasbiy kompetensiyalar - bu kasbiy majburiyatlarni bajarish qobiliyati yoki muayyan kasbiy vazifani bajarish. Ya'ni ishni sifatli bajarish va kerakli natijaga erishishingiz tushuniladi. Faoliyat kompetensiyasi sizda mehnat vazifalarini bajarishga yordam beradigan to'liq bilim va tajribaga ega ekanligingizni ko'rsatadi.

Kompetensiyalarni boshqarish - bu xodimning o'ziga xos vazifasi bo'yicha ishlash maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan asosiy ko'nikmalarni aniqlash, shuningdek ushbu ko'nikmalarni tashkilotning biznes strategiyasiga eng mos keladigan tarzda ishlab chiqish va optimallashtirish amaliyotidir.

Professional kompetensiyalar ish beruvchiga qobiliyatimiz va qadr-qimmatimizni ko'rsatadi. Har safar yangi ish qidirayotganimizda yoki yangi lavozimga tatinlnayotganimizda, biz o'z kompetensiyalarimizni baholashga duch kelamiz.

Shunga asoslanib, bizning qobiliyatlarimiz va pozitsiyamiz ((junior, middle va senior) haqida xulosa chiqariladi. Shu sababli, o'z kasbiy qobiliyatlarimizni doimiy ravishda rivojlantirish va boshqarish juda muhimdir.

Kasbiy (professional) kompetensiyalarga misollarni keltiramiz.

Rahbar uchun kasbiy fazilatlar to'plami:

- Kuzatuvchanlik
- Nizolarni bartaraf etish
- Hissiy intellekt
- Munosabatga kirish mahorati
- Ishlab chiqarishni boshqarish
- Suhbatga kirishish ko'nikmasi
- Timbilding (guruh bo'lib ishlash)
- Delegasiya

Asosiy kasbiy kompetensiyalar:

1. Guruhda ishlash
2. Mas'uliyat
3. Tijoratdan xabardorlik
4. Qaror qabul qilish
5. Aloqa
6. Yetakchilik
7. Ishonchlilik va etika
8. Natijaga qaratilgan e'tibor
9. Muammoni hal qilish
10. Tashkilotchilik qobiliyati

Shundan kelib chiqib, Amerikalik mutaxassislarning mehnat psixologiyasi sohasidagi izlanishlariga ko'ra, professional kompetensiyalarni rivojlantirishda insonning

shaxsiy sifatlariga e'tibor qaratish kerakligi ta'kidlangan va uni KSAO qisqartma so'z bilan belgilaganlar:

- bilim (knowledge);
- ko'nikma (skills);
- qobiliyat (abilities);
- boshqa sifatlar (other).

Har bir kasbiy kompetentsiyani ma'lum ko'rsatkichlar yordamida tavsiflash mumkin. Ular insoniy xulq-atvor standartlarini ifodalaydi.

Shunday qilib, agar "shaxsiy" yondashuv "qanday qilib?" (qanday resurslar bilan va qanday odamlar yaxshi ishlay oladi), keyin "funktSIONAL" "nima?" (xodim qaysi darajada va qanday sifatda kasbiy harakatlarni (funktSIONALARNI) bajarishi kerak).

"FunktSIONAL" yondashuv hisobga olinmaydi, buning natijasida natijaga erishiladi: tajriba yoki bilim, qobiliyat yoki xodimning motivatsiyasi-eng muhimi, ish to'g'ri darajada amalga oshiriladi. FunktSIONAL yondashuv tarafdorlari soni ortib bormoqda. Va zamonaviy amaliyotda "kasbiy mahorat" atamasi ko'pincha kasbiy faoliyat sub'ektining belgilangan standartlarga muvofiq vazifalarni bajarish qobiliyatini belgilaydi.

Shunday qilib, kasbiy kompetentlik -xodimning ish joyiga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishni bajarish qobiliyati va lavozimning talablari tashkilot yoki sanoatda qabul qilingan vazifalar va ularni bajarish standartlari.

Ta'lim jarayonida inson tomonidan olingan bilim, ko'nikma, malaka, tajriba, qadriyatlar kompetentlikning integral sifati va ayni paytda potentsial kompetentlik sifatida xizmat qiladi

Biz malakalarning asosi bo'lgan ko'nikmalar, tajribalar va boshqa fazilatlarining namoyon bo'lishiga qarab, ularni kompetensiyaga ega bo'lgan haqiqiy o'ziga xos vaziyatda ishlatishdan kelib chiqadigan kompetensiyalarga kiritishimiz mumkin.

Raqamli texnologiyalar ko'plab sohalarni o'z ichiga oladi va asosiy yo'nalishlardan biri turli kasb-hunar xodimlarining kasbiy malakalariga bo'lgan talablarni o'zgartirish hisobiga mehnat bozorini rivojlantiradi. Buning asosiy sababi" texnologik yutuqlar " dir, natijada odamlar emas, balki mashinalar ko'proq vazifalarni bajarishi mumkin. Ushbu muammoni hal qilish uchun raqamli iqtisodiyot sharoitida samarali ishlash uchun zarur bo'lgan bilimlar majmuasini shakllantirish uchun vosita kerak.

Hozirgi vaqtda onlayn va oflayn rejimda ko'plab axborot resurslari allaqachon paydo bo'lgan.

Shunday qilib, zarur kompetensiyalarni olish uchun siz mavjud onlayn platformalardan, shu jumladan dunyoning yetakchi universitetlari (www.coursera.org; www.edx.org; www.skillwise.com va boshqalar) turli mutaxassisliklar va yo'nalishlarning turli sohalari bo'yicha pullik va bepul o'quv kurslaridan foydalanishingiz mumkin.

Oflayn shaklda ta'lim olish siz dunyoning istalgan nuqtasida turli formatdagi ta'lim dasturlarini taklif qiluvchi ko'plab turli ta'lim tashkilotlarini topishingiz mumkin. Bir tomondan, raqamli iqtisodiyot o'zgarishida va mehnat bozori va xodimlarning malaka talablarini o'zgartirishda davom etadi, boshqa tomondan, ularning kelajagi haqidagi doimiy noaniqlik sharoitida xodimlar soni ortib bormoqda. O'rganish uchun juda ko'p turli xil axborot vositalari kerakli natijaga erishishga imkon bermaydi. Ushbu muammolarni hal qilish raqamli platformadan foydalangan holda individual rivojlanish traektoriyasi doirasida xodimning kasbiy rivojlanishi hisoblanadi.

Shunday qilib, shuni aytish mumkinki, raqamli transformatsiya bilan bog'liq davom etayotgan o'zgarishlar sharoitida kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish ham mehnat bozorida, ham kasb-hunar ta'limi sohasida o'z vaqtida ta'minlashga va yangi iqtisodiyot uchun kadrlar tayyorlashga imkon beradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Бозаджиев В.Л. ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ КОМПЕТЕНЦИИ КАК ИНТЕГРАЛЬНЫЕ КАЧЕСТВА ЛИЧНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА, Журнал Успехи современного естествознания. – 2007. – № 5 – С. 40-44.
2. Развитие профессиональных компетенций в условиях цифровой экономики [Ермашкевич Н.С., Панявина М.Л., Родионова З.В.](#) Лидерство и менеджмент Том 8, Номер 4 (Октябрь-декабрь 2021).
3. Mirjanova, N.N. (2020). Methods of teaching technology and the meaning of the term of pedagogical technology. ISJ Theoretical & Applied Science, 04 (84), pp. 961-963.
4. Мирджанова, Н.Н. Сайфуллаева, Д.А. Саидова, З.Х.(2020). [Развитие профессиональных компетенций и творческих способностей студентов высших учебных заведений.](#) Вестник науки и образования, (97 (19), С. 55-59.
5. Мирджанова Н.Н., Исроилова Ш.Ш. (2022). Использование цифровых технологий в процесс обучения – один из важнейших факторов повышения качества образования. Development and innovations in science International scientific-online conference, Issue 2, Part 1, 11-14 pp.

MUNDARIJA

Maqola mavzusi, maqola muallifi	Maqola sahifasi
FEATURES OF REGIONAL INTEGRATION OF THE NATIONAL ECONOMY, Sodikov Zokir Rustamovich, Mahmudov Zohidjon Muzaffar o'g'li	3-5
O`SMIRLIK DAVRIDAGI DEVIANT XULQ-ATVORNI PSIXOLOGIK TASHXIS QILISH Sultonova Muqaddas Nurboyevna	6-8
“TA`LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISH”, Jumayev Mansur Shokir o`gli.Madusmanova Nazira Kuchkarboyevna.	9-11
“TEXNOLOGIYA FANINI O`QITISHDA INTERFAOL USULLARNI QO`LLASH METODIKASINING AYRIM JIHATLARI” Abdolova Bahor Baxtiyorovna	12-14
DINIY TASHKILOTLAR XIZMATCHILARINING MEHNATINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISHDA ROSSIYA FEDERATSIYASI TAJRIBASI. Umurzoqov Muhammad Alisher o'g'li, Xatamov Jahongir Ungarovich	15-19
NORASMIY ANTROPONIMIK SHAKLLAR – SHAXSNING QO'SHIMCHA IDENTIFIKATORLARI Hamroyeva Maftuna Rasulovna	20-22
O‘ZBEK TILI SO‘ZLASHUVIDA SO‘Z TARTIBINING AHAMIYATI, Ulug‘murodov Oybek,	23-30
САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА МЕХНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ <i>Арипов Х.Х., Сайфуллаев Н.А. Талаба</i>	31-32
BOSHLANG'ICH SINFLARDA SAVOD O'RGATISH METODIKASI. Yuldasheva Matluba Hajiboyevna	33-38
THE COMPARISON OF LINGUOCULTURAL CONCEPTS IN UZBEK AND ENGLISH Kayumova Ziyoda	39-42

<p>КОНСТИТУЦИЯ И ВЕРХОВЕНСТВО ЗАКОНА - ЗАЛОГ БЛАГОПОЛУЧНОЙ ЖИЗНИ Маткомиллов Ғанишер Бахтиёрович</p>	101-103
<p>ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ЗНАЧИМОСТЬ КАРТОГРАФИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧИТЕЛЕЙ ГЕОГРАФИИ Махмадалиев А.А</p>	104-107
<p>UMUMTA'LIM MAKTABLARI GEOGRAFIYA O'QITUVCHILARINING KARTOGRAFIK KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK NAZARIY ASOSLARI A.A.Maxmadaliyev</p>	108-111
<p>ASSESSMENT OF HEMODYNAMICS OF THE KIDNEYS IN YOUNG PATIENTS WITH ARTERIAL HYPERTENSION Naimova Sh.A, Mexmanov F.Sh</p>	112-113
<p>ПЕДАГОГИК ЖАМОАДАГИ ИЖТИМОЙ ПСИХОЛОГИК ИҚЛИМНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ, Н.Т. Ходжиматова</p>	114-116
<p>РАҚАМЛИ СТОМАТОЛОГИЯ ВА ДИАГНОСТИКА ЙЎНАЛИШИДА ЗАМОНАВИЙ ЎҚИТУВЧИНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИ Худоёрова Ойсоат Келдияровна , Рахмонжонова Гулжаҳон Анваржон қизи, Турсунқулова Зиёда Абдураим қизи</p>	117-122
<p>«РОЛЬ АВТОМАТИЗИРОВАННОГО ДОКУМЕНТООБОРОТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ» А.Ибрагимов, Ш.Асфандиёрова</p>	123-124
<p>"РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ РУССКОГО ЯЗЫКА" Abduxalilova Zumrad Musurmonxujayevna</p>	125-128
<p>КОНСТИТУЦИЯ – ФУНДАМЕНТ БЛАГОПОЛУЧНОЙ ЖИЗНИ, Серикбаева Малика Шахидиновна</p>	129-131
<p>ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСТОРИИ. Маткомиллов Ғанишер Бахтиёрович</p>	132-135
<p>СУРХОН ҚЎРИҚХОНАСИДАГИ КОВРАК ТУРКУМИ ТУРЛАРИНИНГ БИОЭКОЛОГИЯСИ К.У.Атоев, Х.Ф.Худойбердиев</p>	136-138

<p>ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ШАРОИТИДА ПРОФЕССИОНАЛ ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ Матниязов Шерзод Сардорбекович</p>	189-191
<p>ISLOM MOLIYASI FAOLIYATIONMI TADBIQ QILISHNING HUQUQIY TAHLILI: MONISTIK VA DUALISTIK ANDOZA Mamatmurodov Farrux Farxod o'g'li</p>	192-195
<p>DURING THE DEVELOPMENT OF THE PROJECT VERTICAL LAYOUT ISSUES ACCOUNTING FOR NATURAL CONDITIONS. Toshmatov Ulug'bek Qodirjon O'g'li</p>	196-198
<p>1-Sinf ona tili va o`qish savodxonligi darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanib kreativ fikrlashga o`rgatishning samarali usullari Boltayeva Zuhra Sadridinovna</p>	199-203
<p>RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB KASBIY (AMALIY) KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH Mirjanova Nargiza Norkulovna</p>	204-207
<p>SAMARQAND VILOYATI SHAROITIDA ARPANING BOSHLANG'ICH MATERIALLARINI O'RGANISH. G'.S. G'aybullayev, M.F. Abdurashidova</p>	208-213
<p>FUNKSIONAL USLUBLAR: RASMIY USLUB VA UNING O'ZIGA XOS JIHATLARI Norqulov Fazliddin Allamurod o'g'li</p>	214-217
<p>DAVLAT TILI TO'G'RISIDAGI MUAMMO VAYECHIMLAR Nuraliyeva Durdona Shoymurod qizi, Olimova Umida Oybek qizi</p>	218-222
<p>"STEAM" TRAINING PROGRAM IN UZBEKISTAN Sevara Shermamatova, Fotima Madaminova</p>	223-224

TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI TADBIQ ETISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA RIVOJLANISH OMILLARI

Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy masofaviy konferensiya materiallari

Bosishga ruxsat etildi. 27.01.2022 y.
Qog'oz bichimi 60x84 1/16. Times New Roman
garniturasida terildi.
Ofset uslubida oq qog'ozda chop etildi.
Nashriyot hisob tabog'i 11.0, Adadi 100. Buyurtma № 100
Bahosi kelishuv asosida

“Poligraf Super Servis” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Farg'ona viloyati Farg'ona shahri, Aviasozlar ko'chasi 2-uy.